

Міський проєкт
«Подолання освітніх втрат, викликаних особливостями організації
освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в 2020-2023 роках»
на 2023-2024 навчальний рік

I. Актуальність проблеми

У Законі України «Про освіту» (стаття 11) зазначається, що «метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок».

Згідно з Законом України «Про дошкільну освіту» (зі змінами) «держава визнає пріоритетну роль дошкільної освіти», яка є «обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні».

Право громадян на якісну та доступну дошкільну освіту закріплено Конституцією та законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства».

З 2020 року у зв'язку з пандемією COVID-19 та запровадженням карантинних заходів перед українською, як і світовою системою освіти в цілому, постали виклики, які негативно вплинули на здобуття освіти значної частини населення у світі. Не винятком стала й дошкільна освіта Кривого Рогу.

З вересня 2020 року всі заклади дошкільної освіти міста (далі ЗДО) відновили свою роботу, викликом стало запровадження нових правил в організації діяльності, пошук нових і трансформацію вже існуючих методів, форм і засобів навчання та розвитку здобувачів дошкільної освіти.

Система дошкільної освіти Кривого Рогу, як і вся освітня система України продовжує нести втрати, оскільки частина дитячого населення віком від 2-х до 6(7) років не може повернутися до повноцінного освітнього процесу вже більш ніж упродовж трьох років: спочатку на заваді була несприятлива епідемічна ситуація, спричинена пандемією COVID-19, а з лютого 2022 року – повномасштабна агресія російської федерації проти України.

Органами місцевого самоврядування, департаментом (відділами) освіти і науки, педагогічними працівниками закладів дошкільної освіти міста проведені заходи для адаптації освітнього процесу до нових реалій під час воєнного стану.

Факторами, що спричинили освітні втрати в діяльності закладів дошкільної освіти міста стали:

- навчальні втрати;
- проведення освітнього процесу в дистанційному форматі, який не є характерним у роботі з дітьми передшкільного віку;
- вікові та психофізіологічні особливості дітей дошкільного віку;
- організація освітнього процесу в дистанційному та змішаного форматах із дітьми з особливими освітніми потребами;

- виїзд дітей за межі міста;
- нестабільний психоемоційний стан учасників освітнього процесу;
- повітряні тривоги (наслідком яких є погіршення психологічного стану учасників освітнього процесу та втрати в навчальному часі);
- технічні проблеми (відключення електроенергії, відсутність інтернету);
- обмеженість ресурсів та інструментарію для організації дистанційного та змішаного навчання в умовах ЗДО;
- неготовність батьків долучатися до дистанційного навчання (низька мотивація батьків, складності сім'ї у виділенні часу для участі у синхронних заняттях);
- недостатня забезпеченість сімей електронними засобами, необхідними для онлайн-навчання;
- відсутність механізму та критеріїв оцінювання результатів освітньої діяльності дітей передшкільного віку.

Ці фактори мають свої негативні наслідки, які в першу чергу виражаються навчальними втратами:

- неповне охоплення дітей дистанційною та змішаною формою освіти значною мірою вплинуло на забезпечення якості дошкільної освіти;
- обмеження можливості для комунікації дітей з однолітками, формування особистого досвіду пізнання навколишнього світу та з педагогами призвело до зниження рівня соціалізації та адаптації в навколишньому середовищі;
- ускладнення в забезпеченні своєчасної емоційної підтримки дітей дошкільного віку;
- обмеженість навчального часу для проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- обмежені технічні можливості ЗДО ускладнило підготовку та проведення дистанційних форм навчання дошкільників.
- не можливість проведення педагогічної діагностики щодо визначення актуального стану сформованих у дитини умінь, навичок і знань відповідно віку та Базового компоненту дошкільної освіти вплинуло на якість освітнього процесу та задоволення індивідуальних освітніх потреб дітей.

Освітні втрати дошкільної освіти, як і загальної середньої освіти носять комплексний зміст. Крім навчальних втрат, найбільш яскраво вираженими є соціально-культурні, фізичні та психологічні.

Наслідком освітніх втрат можуть бути негативні процеси щодо формування майбутньої компетентної особистості.

Навчальні втрати (несформованість навичок та вмінь, низький рівень пізнавальної активності, прогалини у знаннях з певних розділів освітньої програми) зумовлять ще більші втрати на наступному етапі навчання - в початковій школі.

Проведення освітнього процесу в дистанційному форматі під час пандемії та військової агресії негативно вплинуло на здоров'я дітей передшкільного віку.

Зниження рухової активності порушило процеси нормального розвитку дитини, формування у неї правильної постави. Робота з комп'ютером негативно вплинуло на зір. Проведення навчання в онлайн-режимі негативно позначилося на здоров'ї всіх учасників освітнього процесу

Нестача спілкування з педагогами та ровесниками, психологічні травми, викликані воєнними подіями в країні, негативно вплинули на психоемоційний стан дітей. Це у свою чергу може призвести до внутрішніх конфліктів дітей, підвищити їх рівень тривожності, сформувати страхи, знизити мотивацію до навчання, погіршити пам'ять та розумову діяльність, вплинути на зниження рівня соціалізації та подальші відносини із соціумом.

Суттєвий вплив на формування всебічно розвиненої, національно свідомої, соціально активної особистості має організація виховної роботи в закладах дошкільної освіти, результативність якої втрачається в онлайн-умовах. Тривале дистанційне навчання, на жаль, призвело до втрати живого соціального середовища, яке формує у дітей м'які навички.

Незважаючи на воєнний стан, сьогодення вимагає від нас максимальної згуртованості та консолідації зусиль для прийняття виважених ефективних рішень й заходів щодо подолання освітніх втрат. Як один зі шляхів побудови в освітньому просторі міста ефективної системи подолання навчальних, виховних, фізичних та психологічних втрат дітей дошкільного віку пропонується програма «Подолання освітніх втрат, викликаних особливостями організації освітнього процесу в 2020-2023 роках» (надалі – Програма).

Мета та завдання проєкту:

Метою проєкту є реалізація спільних заходів органів управління освітою, закладів дошкільної освіти, наукових установ, громадських організацій, спрямованих на подолання освітніх втрат дітей дошкільного віку, викликаних особливостями організації освітнього процесу в 2020-2023 роках.

Досягнення мети передбачає вирішення **завдань** проєкту на 2023-2024 навчальний рік:

- популяризувати науково-теоретичні, методичні, психолого-педагогічні засади, спрямовані на компенсацію освітніх втрат дітей дошкільного віку ;
- визначити потреби учасників освітнього процесу у компенсації освітніх втрат;

- розробити консультативно-методичні рекомендації і заходи що забезпечать умови усунення освітніх втрат здобувачів дошкільної освіти,
- залучити педагогів закладів дошкільної освіти міста до педагогічної діяльності що сприятиме подоланню освітніх втрат дітей; (навчальних, соціокультурних, фізичних, психологічних);
- забезпечити педагогам умови для опанування навичками гнучкого планування освітньої діяльності задля усунення або мінімізації освітніх втрат;
- впровадити інструментарій «Чарівні перетворення» (наказ) щодо рівня сформованості базових компетентностей та опанування наскрізними вміннями дітьми дошкільного віку в межах Державного стандарту (БКДО):
- забезпечити комплексну психологічну й соціально-емоційну підтримку учасників освітнього процесу в умовах війни та в повоєнний час;
- адаптувати діючі освітні програми та до індивідуальних потреб здобувачів освіти, враховуючи рівень їх освітніх втрат, місце проживання, соціальні ресурси родин, отриманий дітьми травматичний досвід тощо;
- впровадити різноманітних видів профілактичної, фізкультурно-оздоровчої та здоров'язбережувальної діяльності в різні форми освітньої діяльності;
- встановити взаємозв'язок між учасниками освітнього процесу і ефективно використовувати доступні цифрові освітні ресурси для подолання освітніх втрат дітей дошкільного віку ;
- впроваджувати в освітній простір закладів дошкільної освіти Відповідно до співпраці Міністерства освіти і науки України з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ в Україні) в рамках ініціативи «Спільно до навчання» проекту «Забезпечення безперервності навчання та розвитку дітей дошкільного віку в умовах кризи в Україні». (проект реалізує ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти») за підтримки Міністерства освіти і науки України, ДУ «Український інститут розвитку освіти

- **Стратегія проекту:**

-мобільність, гнучкість, інтеграція активностей з дітьми . батьками, педагогами.інтеграція освітніх напрямів

Очікувані результати:

Очікувані результати

Виконання основних завдань і заходів Проекту забезпечить:

1. підвищення професійної компетентності та мотивації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти міста до подолання освітніх втрат дітей (навчальних, соціальних (соціально-емоційних) соціокультурних, фізичних, психологічних);
2. спрямування професійних спільнот педагогічних працівників ЗДО міста на виявлення, розповсюдження впровадження кращого вітчизняного та міжнародного досвіду та інструментарію щодо виявлення і подолання освітніх втрат
3. консолідація й ефективне використання цифрових освітніх ресурсів для результативного функціонування та подолання освітніх втрат дітей;
4. підвищення якісного рівня дошкільної освіти за рахунок врахування результатів діагностики та оцінювання початкових освітніх можливостей дітей, запровадження гнучкого планування та коригуючого навчання (коригування та подолання навчальних, соціально-емоційних, фізичних і психологічних втрат);
5. адаптація освітніх стратегій, освітніх програм та освітнього процесу до особистих освітніх потреб здобувачів освіти;
6. підвищення мотивації дітей до пізнавальної діяльності;
7. підвищення відповідальності батьків за забезпечення рівня дошкільної освіти в умовах сім'ї, престижу різних форм надання дошкільної освіти ЗДО (дистанційна, змішана, очна) ;
8. пріоритезувати рівень здорового способу життя;
9. надолуження втрат та розвиток психосоціального здоров'я;
10. емоційна підтримка здобувачів освіти здобувачів освіти.

Шляхи реалізації:

- розгляд питань компенсації освітніх втрат під час засідань професійних спільнот;
- організувати роботу міської ініціативної
- ; групи з питань проведення моніторингового дослідження щодо вивчення динаміки змін у подоланні освітніх втрат;
- проведення заходів (семінарів, вебінарів) згідно Дорожньої карти спрямованих на підвищення компетентності педагогічних працівників щодо подолання освітніх втрат здобувачів освіти;

- виявлення та популяризація кращих управлінських, методичних, психологічних, педагогічних практик з питання організації роботи ЗДО щодо подолання освітніх втрат;
- використовувати активні форми роботи з батьки(флешмоби, челенжи) для обміну досвідом навчання та розвитку дитини в умовах сім'ї;
- створити рубрику на сайті педагогічних працівників ЗДО міста «Скарбничка педагога» для розміщення методичних рекомендацій, матеріали проведених міських заходів із даної проблематики;
- розміщувати інформаційні матеріали з питань організації освітнього процесу з метою подолання освітніх втрат здобувачів дошкільної освіти для батьківської громадськості на офіційних веб-сайтах департаменту освіти і науки виконкому Криворізької міської ради, КЗ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» КМР, закладів дошкільної освіти, в соціальній мережі Фейсбук.